

MARA ANDECK

Sisi

A
császárné
csillagai

MARA ANDECK

Sisi

A
császárné
csillagai

Kossuth Kiadó

A kiadás alapja:
Mara Andeck: *Sisi. Die Sterne der Kaiserin*
First published in 2022 by Wilhelm Goldmann Verlag,
a division of Penguin Random House Verlagsgruppe GmbH
Neumarkter Str. 28, 81673 München

A kötet megjelenését az ANGERER Fodrászat, Magyarország első,
elrontott frizurák helyrehozására specializálódott fodrászata,
egyben az ANGERER® Hajápolási Termékek
forgalmazója támogatta.
www.angerer.hu

ANGERER®
F O D R Á S Z A T

Fordította
Ledó Anna

Szerkesztette
Winter Angéla

Borítóterv
UNO Werbeagentur, München

ISBN 978-963-636-265-2

Minden jog fenntartva

© Mara Andeck 2022

© Kossuth Kiadó 2024

© Hungarian translation Ledó Anna 2024

Borítóképek © Lee Avison/Trevillion Images; FinePic, München

Erzsébet császárné és Franziska Angerer fotói

© Emil Rabending/commons.wikimedia

*Lányaimnak
és húgaimnak*

*Csak a királykisasszony igazgatja a koronáját, ha baj van,
a valódi királynő a kardjéért nyúl.*

Egy császárné költői gondolatai

A báméskodókhoz

Ó, bár elfogyna már a sok
Báméskodó köröttem!
Hisz annyit bízvást mondhatok:
Csak embernek születtem.

Epém kavarja föl, mikor
Gusztálni kezd a jó nép,
Bensőmben ettől csak düh forr:
Egy csigaházba bújnék!

Színházban azt, ki nézni mer
Kis látcsövén, szemezve,
Megfojtanám helyben, mivel
Szerszámát rám szegezte.

Kibírhatatlan mindez itt,
Bizony legszívesebben
Fügét mutatnék őnekik,
S arcom helyett a s...

Ausztriai Erzsébet császárné, Sisi
(Mészöly Dezső fordítása)

Prologus

München, Ludwigstraße, Miksa-palota

Az 1837. esztendő szentestéjén Ludovika Vilma bajor királyi hercegnő, Miksa József bajor herceg felesége vajúdni kezd. A szülés könnyen és zökkenőmentesen zajlik, és az udvari rendtartás szigorú betartása mellett, tíz óra negyvenhárom perckor világra jön a hercegnő negyedik gyermeke. Egy kislány. Alighogy megfürdették és bepólyálták a kicsit, három, tanúnak rendelt minisztert vezetnek a hercegné pompás, fehér budoárjába, ahol már gyülekeznek a családtagok és az udvarhölgyek.

Ludovika büszkén mutatja be karácsonyi angyalját a látogatóknak.

Mivel herceg leányaként jött világra, az újszülött egy kis hercegnő. Születésnapjának köszönhetően pedig egyszerre karácsonyi és vasárnapi gyermek. Már születésekor van egy aprócska foga, amit szerencsés jelnek tekintenek.

A kicsit két nappal később megkeresztelik, ekkortól hivatalosan Erzsébet Amália Eugénia, Bajorország hercegnője a neve, amelyet keresztanyja, Erzsébet Ludovika porosz királyné után kap. Családi körökben először Elisének, majd Sisinek szólítják, amelyet a kor szokásának megfelelően sz-szel ejtenek, de csak egy s-sel írnak.

Bécs, Alter Fleischmarkt

Négy évvel és öt héttel később, 1842. január 28-án, egy pénteki napon, Anna Staub hajadon szolgálólány röviddel éjfél után vajúdni kezd. A szülés simán zajlik, és Anna – bába barátnője, Susanna Finke segítségével – két óra körül világra hozza második gyermekét. Egy kislányt, aki a vártnál korábban látja meg a napvilágot.

Bécsben ekkoriban Anna Staubnak hajadon nőként szinte lehetetlen két kisgyereket felnevelnie. Első leánya, Albertine ekkor éppen tíz hónapos. Habár a fiatal nő a város szülőotthonában ingyenesen és orvosi felügyelet mellett szülhetne, majd beadhatná a gyermeket a lelencházba, ahol jól szituált nevelőcsaládot keresnének számára, Anna nem él a lehetőséggel. Az első kislány születésekor már megismerkedett eme intézményekkel. Saját bőrén tapasztalta meg, hogy a szülőotthonban a szülés során tíz-tizenkét órán át bámulják a nőket, és kívülről-belülről is alaposan megtapogatják. Megtudta, hogy sokuk röviddel utána meghal gyermekágyi lázban. Anna látta, micsoda rettenetes higiéniai körülmények uralkodnak a lelencházban, ahol a gyerekek ritkán érik meg az első születésnapjukat,

a csecsemők holttesteit pedig a babák túlszűfolt hálótermének közvetlen szomszédságában boncolják fel.

Anna Staub ezért úgy dönt, megkísérli a lehetetlent. Maga akarja felnevelni a lányokat, és jó életet teremteni számukra, kerül, amibe kerül. És már van is egy terve, hogyan. „A tudás hatalom” – ez lesz a mottója. És a másik: „Ami a fejedben van, azt senki el nem veheti tőled.”

A törékeny kislányt másnap a Franziska Seraphica névre keresztelik, de mindenki Fannynak szólítja.

1. fejezet

1863. április

Burgtheater, Michaelerplatz

– Meg van elégedve? – Mint minden fésülés után, megállok Zerline Gabillon mögött, és alázatosan lesütöm a szemem.

Aranykeretes tükör, előtte egy lámpalázás díva, mögötte én. Jól tudom, ez a kombináció igencsak robbanásveszélyes.

Kérdésem valójában okafogyott, hiszen már túl késő bármit is változtatni a frizurán, még ha Gabillon nem is volna elégedett. Az előadás tíz perc múlva kezdődik, ő játssza a főszerepet, és még csak a jelmezét sem vette fel. El kell fogadnia a munkámat, ezt ő is jól tudja.

De nincs is rajta semmi kivetnivaló. Mindent megtettem az elmúlt három órában, ami a hatalmamban állt, hogy a színésznő kezelhetetlen sörényét igazi hajkölteménnyé változtassam. Az imént még fakóvörös haját dióhéjfőzettel élénkítettem. Fénytelen, sprőd, göndör fürtjeit forró vassal leomló ékességgé simítottam, ennek során többször megégettem az ujjamat. Mindeközben a szép Zerline kényelmesen trónolt a fodrászszékben, és a rajongói

leveleit olvasta. És bár már az első óra után úgy éreztem, a hátam ketté fog törni, a haját azért még gondosan be is fontam, póthajjal feldúsítottam, és rafinált, modern frizurának tűztem fel, amelynek készítését hetek óta minden este tiltakozó nővérem fején gyakoroltam.

A fáradtság bőven megérte, ezt magam is látom a tükörben, amikor felpillantok. Gabillon haja úgy ragyog a gyertyafényben, mint a rózsafa. Nem túl magas homlokát a fonott hajkorona optikailag nyújtja, így bizalmatlan arckifejezése egyszerre nemesnek hat. Még a díva éles, kampószerű orra is, amely általában csörszerűen mered elő, egyszerre büszkének és arisztokratikusnak hat az oldalt lágyan leomló fürtöknek köszönhetően.

Természetesen mégis a legnagyobb komolysággal kell kérnem, hogy értékelje a művem, ez így illik. Zerline Gabillon elvégre manapság a leghíresebb színésznő a császári Burgtheaterben – én meg, hát igen, csak simán Fanny vagyok.

Bár titokban igen büszke Fanny... A gyertyafényben szinte feketének tűnő szemem szikrázik a munkám felett érzett örömtől, ezt is elárulja a tükör, úgyhogy gyorsan újra lesütöm a szemem. Nem okos dolog Zerline Gabillont öntudatossággal provokálni. Határozott elképzelései vannak arról, mi jár a személyzetnek. Jókedv és dicséret például nem.

Mint mindig, a díva válasza most is várat magára.

– Nos... – kezdi végül, de aztán újra elhallgat, és előre-hajol, hogy jobban szemügyre vehesse magát a tükörben.

Idegesen figyelem, ahogy Zerline Gabillon a fejét először balra, aztán jobbra fordítja, kétkedőn megemeli az

egyik szemöldökét, végül az orra elé húzgál egy tincset. Minden önuralmamra szükségem van, hogy ne vegyem zihálva a levegőt. Ha most meglazítja az egyik fonatot, minden odatesz, a premier pedig késve kezdődik. Egy ilyen estén az kész katasztrófa lenne! És aztán az egész rám fog hárulni, talán még az állásomba is kerül. Hát nem látja, hogy jobban néz ki, mint valaha? Nem bújhatna végre a jelmezébe? Gustl, az öltöztetőnő már várja hátul, a ruha a karján, izgalmaiban egyik lábáról a másikra áll.

– Érdekes – mondja a Gabillon végül, aztán Gustlhoz fordul. – Hol van a jelmezem?

Tehát köszönettel leléphetek. Ha nincs kritika, az már elég dicséret, ez Gabillon kimondatlan mottója. A premierek estéin pedig, amilyen a mai is, amikor különösen ideges, egy ilyen megjegyzést szinte úgy kell venni, mintha lovaggá ütött volna.

Tehát mosolygok, meghajlok, és azt susogom, *nagyon szépen köszönöm*, aztán olyan tisztelettudóan távozom, ahogy csak bírok.

Alig hagyom el az öltözőt, egyből elillan a nagy önuralmam. Mindkét kezemmel lesimítom a szoknyámat, és hölgyhöz kifejezetten méltatlan módon rohanni kezdek. Ha oda akarok érni a megfigyelőhelyemre, épp ideje indulnom. A színházban napok óta azt suttogják, hogy a mai premiért a császárné is megtekinti. Muszáj látnom őt. Már olyan régóta várok erre a pillanatra.

Igen, tudom, már az előző premierre is vártuk őfelségét, aztán mégsem jött el. De ez nem jelenti azt, hogy ma sem fog. Ellenkezőleg, még növeli is az esélyt. Mindenki azt mondja, hogy a császárné imádja a színházat, valamikor

tehát el kell jönnie. Elvégre a hosszú gyógyüdülése véget ért már, egy ideje ismét Bécsben tartózkodik.

Végigszaladok a sötét folyosón, lerohanok a színpad mögötti keskeny lépcsőn, ott lelassítom a lépteimet. Csak semmi feltűnés!

A császári páhollyal éppen szemben van egy kis fülke, amit szinte senki sem ismer: oda tartok. Ott megállhatok a páholy mellvédjének takarásában, és anélkül szemlélhetem meg az uralkodócsaládot a terem szemközti oldaláról, hogy engem meglátnának. Korábban a császárné egyébként sohasem jött el a családdal.

Igazából itt senki sem tartózkodhatna, biztonsági okokból. Lehetnék valami gonosz ember is, egy kémnő, vagy akár egy merénylő. Fekete ruhámban azonban beolvadok a háttérbe, mintha ott sem lennék. A császárné pedig nagyobb biztonságban van velem, mint nélkülem, hiszen nekem semmi sem kerülheti el a figyelmemet.

Régóta készítem elő, hogy itt megbújhassak. A színházban töltött legelső munkanapom óta jó barátságban vagyok Joseffel, az emeletért felelős ültetővel. Mindig félrenéz, ha röviddel az előadás kezdete előtt kiürülő folyosókon fellopózom ide. Amikor meglát, ma is szinte észrevétlenül rám mosolyog, aztán elfordul, és úgy tesz, mintha egy nem létező porszemet kellene elhessegetnie a libériájáról.

Kifulladásra érem el rejtekhelyemet, mélyen behúzódok a fülkébe, és egy gyors pillantással meggyőződöm róla, hogy a császári páholy még üres.

Szeretem ezeket az előadás kezdete előtti perceket. Már mindenki a helyén ül, én pedig megcsodálhatom az

alattam elhelyezkedő, tiszteletre méltó, frakkos urakat és a csillogó selyembe öltöztetett hölgyeket, akik beszélgetnek, nevetnek, vagy diszkréten egymást figyelik színházi látcsövükkel. A mennyezetről lógó, aranyozott csillár meleg fénye beragyogja a függönyre festett jelenetet: Apollót ábrázolja, színpompás öltözéket viselő pásztorok körében. Felül vörös bársonydrapéria húzódik ívben, olyan előkelően és pompásan, hogy a látványától mindig libabőrös leszek. A levegő a hölgyek ibolya- és rózsavizétől illatos, a zenekar halkán keringőt játszik, hogy segítse a beszélgetést, én pedig testem minden idegszálával érzem, hogy a császári Hofburgban vagyok, egyetlen folyosó választ el a császári család termeitől. Milyen felemelő érzés!

Vajon hol lehet a császárné? Talán éppen most lépked végig azon a folyosón? Vagy ma sem jön el...?

Még egyszer végigjártatom a szemem a közönségen. Máris látcsövek szegeződnének a páholyra?

Nem, semmi jele, hogy a finom hölgyek és urak a császári pár megjelenését várják. Mindenki teljes mértékben magával van elfoglalva. Az udvari cukrászat, a Demel inasa pedig még mindig a földszinti széksorok között járkal, és azt kántálja: Fagylaltot! Limonádét! Mandulatejet tessék!

Hirtelen megkondul egy harang. De nem az, amely általában az előadás kezdetét jelzi, hanem egy tisztább, finomabb hang, amely egészen halkán, a zenekari árokban csendül fel. A pusmogás elapad, az édességárus kisurran a teremből. A karmester a pálcájával jelt ad, a zene elhallgat, majd a zenészek egy emberként emelkednek fel székeikről, és mindnyájan mély meghajlásba omlanak. A közönség azonnal követi a zenekar példáját, még én is, kis

fülkémbe önkéntelenül felcsippentem a szoknyámat, és meghajtom a térdem.

Amikor felegyenesedem, a szívem kihagy egy ütemet. Ott vannak. Mindketten. A császárné sokkal fiatalabbnak tűnik, mint gondoltam, a császár pedig alacsonyabbnak látszik mellette, mint a császári családot ábrázoló képeslapokon. Mint mindig, most is egyenruhát visel, ma épp egy világoskéket, mellkasát rendjelek díszítik gazdagon. A ritkás, göndörített pofaszakáll, amelyet egy ideje visel, sajnos nem igazán illik az arcához, nekem jobban tetszett anélkül. A császárné ellenben varázslatosan szép. Sokkal sugárzóbb, mint két évvel ezelőtt volt.

Akkor épp Bécs utcáin kocsizott, az üveg mögött sápadtnak és puffedtnak láttam az arcát. Habár ekkor csak huszonhárom esztendőős volt, mégis öregnek és kimerültnek látszott. Sírt, ebben bizonyos vagyok, pedig az útszéli nagy tolongásban csak egy rövid pillantást vethettem rá. Ekkoriban beszéltek ilyen-olyan okokról. Betegség. Házassági problémák. Viták az anyóssal.

Ma azonban épp az ellenkezője látszik: Erzsébet egyenesen sugárzik, a sorokon végigfutó moraj kétségkívül szépségének szól. Krémszínű selyemruhát visel, amely a lehető legelőnyösebben emeli ki gesztenyebarna haját és világos bőrét. Habár sminkelni köztudottan nem engedi magát, telt ajka piros, orcáján pedig hamvas rózsaszín játszik.

Persze Ferenc József igazából nem alacsony, elvégre ő a császár. Erzsébet számít magasnak a nők között. Cserébe olyan kecses, mint egy fiatal lány. És csodálatosan

gyengéd, nagy szeme van. Még a távolból is szinte megbabonáz.

A legszebb azonban a haja. Vagy csak én gondolom így, mert a hajszobrászat a mesterségem? Nem, bizonyára mindenkinek feltűnik. Erzsébet haja kifejezetten dús, és csodálatosan fényes. Biztos vagyok benne, hogy természetes módon ilyen dús, az ilyesmit azonnal megismerem. Póthajra, mint amelyet Zerline Gabillon is visel, egyértelműen nincs szüksége a császárnénak. Frizurája egyszerű, és egyetlen ragyogó, gyémántokkal díszített diadém ékesíti, pompás dekoltázsán hozzáillő gyémánt nyakék szikrázik.

Félrehajtom a fejemet, és kritikus pillantással szemlélem meg az udvari fodrász művészetét. Bizonyára nem gyakorlatlan, azt el kell ismernem. A hajköltemény azonban ötletlen, és sajnos középen választotta el őfelsége haját, amely régimódi, majdhogynem parasztos hatást kelt. Kár, hogy a nagy utazás utáni első nyilvános szereplés alkalmával Erzsébet frizurája ilyen kevéssé fenséges... Milyen elragadóan mutatna egy olyan fonott hajkoronával, amelyet Gabillon visel! Erzsébet persze így is szép. De még milyen szép!

A zenekar újra rákezd. A nyitányt játsszák, mire minden néző visszaereszkedik a székére. Amikor a függöny oldalra siklik, a pillantások tétován a színpad felé vándorolnak.

Úgy tűnik, mintha a császárné láthatóan megnyugodott volna, mióta nem ő áll a figyelem középpontjában. Különös. Ha olyan szép lennék, mint ő, büszkén fogadnám a közönség pillantásait. Kiélvezném, ebben biztos vagyok.

Az éppen kezdődő darab egy francia vígjáték, *Az attasé*. A színpadon íves szófák és egy aranyozott asztal áll,

székekkel. Eltéveszthetetlen, hogy gazdag emberek szalonját kívánja ábrázolni. A díszlet ünnepélyes öltözékű vendégekkel telik meg, akik beszélgetésbe mélyedve sétálnak a színpadon. Társalgásukból kiderül, hogy mindannyian egy hölgy érkezését várják izgatottan, aki gazdag férje halála után hirtelen jó parti lett. A jelen lévő urak körében ez szemlátomást bizonyos vágyakat ébreszt.

Most felbukkan az említett hölgy, akit Zerline Gabillon játszik, és akinek egyelőre semmi más dolga nincs, mint csinosnak és törekenynek látszani, ami az általam készített frizurának köszönhetően kifejezetten jól is megy.

– Igen kevés gyémántot visel – mondja az ifjú Franz Kierschner, aki a darabban egy Ramsay nevű kapzsi fiatalembert játszik, és most elgondolkozva néz Gabillon után.

Friederike Kronau, szerepe szerint az élesnyelvű Scarpa báróné, felhúzza az egyik szemöldökét, és pimaszul megjegyzi:

– Kevés gyémánt? Nos, ez a jó ízlés egyértelmű jele.

Jóságos ég! Komolyan ezt mondta? Igen, ezt. A színházteremben hirtelen olyan csend lesz, hogy egy lehulló gombostű zaját is meghallanánk. De senki sem mozdul, még a gombostűk sem, és senki sem meri pillantását a gyémántokkal gazdagon ékesített császárnéra vetni, akit véletlenül épp most sértettek meg.

Ha Erzsébet most felemeli a kezét, és int, a császári páholy függönye bezárul, az előadásnak pedig visszavonhatatlanul vége. Hiszen az az előírás a Burgtheaterben, hogy ha a császári család egy tagjának nem tetszik egy előadás, azt leveszik a műsorról.

A császárné azonban nem int, a darab folytatódik, mindenki fellélegzik.

Rajtam és a császáron kívül feltételezhetően szinte senki sem látta, hogyan reagált Erzsébet: halkan felnevetett! Ugyan sebesen felemelte a legyezőjét, hogy elrejtse az arcát, de én világosan láttam. És ettől még jobban elvarázsol ez a császárné, aki nem sokkal idősebb nálam, és a vállán viselt minden teher ellenére ilyen természetesen tud nevetni.

Amikor kicsivel később a szünetre csengetnek, mintha álomból ébrednék. Fogom a szoknyámat, elhagyom a fülkét, és visszasurranok, hogy újra Gabillon hajának és szélességének áldozzam magam.

A művészfolyosó jelmeztárainál azonban tumultus alakult ki. Az egész társulat a folyosón tolong, a domborodó krinolinok elállják az öltözőhöz vezető utat. A színésznőknek ilyenkor elvileg sürgősen a tükör elé kellene ülni, hogy frizurájukat felfrissítsék, orrukat pedig újrapiúderozzák. De mindenki Friederike Kronaun sajnálkozik, aki kijelentésével kínosan belenyúlt a csalánba.

Zerline Gabillon olyan mesterkéltnak hat, mintha sajnálkozása a színpadi szerep része lenne. Megjátsszott kétségbeeséssel tördeli a kezét, és így kiált:

– Remélhetőleg ennek nem lesz semmiféle szörnyű utójátéka!

Aki azonban ismeri, tudhatja, hogy legnagyobb riválisának valójában az elképzelhető legszörnyűbb dolgokat kívánja a fejére.

A szerencsétlen Kronau nagy zsebkendőt tart az arca elé, és abba szipog.

– Honnan sejthettem volna, hogy a császárné ma este ilyen sok ékszert visel? – zokogja.

– Sejteni talán nem sejthette – sziszegeti Zerline Gabillon. – De látni mindenki láthatta!

Sajnos elfelejti közben lehalkítani a hangját, így hát mindenki hallja a szavait. Most róla suttoznak.

Gabillon elvörösödik, zavarában lesüti a szemét, és engem kémlel – rosszkedvét pedig rajtam tölti ki.

– Fanny, hol maradsz már ilyen soká? A frizurám kész katasztrófa. Azonnal szüntesd meg ezt a két fityegő tincset! Úgy nézek ki, mint egy kócos cselédlány.

Nem, nem úgy néz ki. De úgy hangzik, méghozzá mint az a fajta, amelyik a halpiacon pöröl kereplő hangon.

Ezt nyilván nem mondom ki, csak gondolom. És persze engedelmesen bólintok, gyorsan utat török magamnak, hogy keféit, pomádét és hajtűt hozzak. A hátrében még mindig hallom Kronau zokogását, aki szinte retteg, hogy egyetlen viselkedése miatt magas körökből éri majd büntetés.

Ez a félelem nem alaptalan. Kronau mondata ugyan a szerepéhez tartozott, a császárné pedig nem kifogásolta, Lanckoroński gróf, a császári főkamrás azonban állítólag öreg, beteg, nagyon ingerlékeny, és árgus szemekkel ügyel a Burgtheaterre. Én személy szerint ezért nem is hiszem, hogy Kronau ezt sértetlenül megúszhatja.

Kicsivel később megint Gabillon mögött állok, és hagyom, hogy ugráltasson. Az ajtón keresztül még mindig hangzavar szűrődik be, a díva pedig folyton félrehajítja a fejét, hogy egyetlen hangot se szalasszon el. *Így hogy készítem el a haját?*

Hirtelen elnémul a lárma, egyetlen férfihang vakkant parancsokat. Lépteket hallok, ajtók csapódnak be. Aztán minden elcsendesedik. A tükörben figyelem, hogyan játszik a gonosz mosoly Gabillon ajkán. Bizonyára élénken maga elé képzei a Friederike Kronau és Lanckoroński gróf között lejátszódó párbeszédet.

Határozott kopogás szakítja ki a dívát édes-mérges álmából.

– Tessék befáradni – selypegi mézesmázosan.

Aranygombos libériát viselő szolgáló jelenik meg.

– Parancs, egészen magasról – jelenti pattogósan. – Lanckoroński gróf azonnal... – A hangja megbicsaklik, megköszörüli a torkát. – Azonnal beszélni kíván Zerline Gabrillon kisasszonnyal.

Gabrillon megrémül.

– Micsoda? Velem?

– Kérem, kövessen – mondja a libériás kurtán.

– De nekem mindjárt vissza kell mennem a színpadra – leheli Gabrillon. Egyszeriben olyan finomnak és törékenynek tűnik, mint Heilbronni Katica szerepében, még a pilláit is úgy rebegteti, mint a Kleist-darabban.

A szolgáló szóltalanul a dívára pillant.

Gabillon megrázkódik, lesimítja a szoknyáját, felemelkedik, állat sápadtan és eltökélten szegezi előre. Aztán hősies arccal követi a férfit, ki a szobából. Ezt a pózt is ismerem. Így vonul a büszke Zerline orléans-i szűzként a csatába vagy a máglyára.

Nyitva hagyja az ajtót, és alig hálnak el a léptei, a folyosón újra susmogás támad.

– Tévedés történt? – Heinrich Beckmann hangját hallom.

– Előléptetés – találgat Franz Kierschner. – Ma nagyon jól játszik.

– Talán végre kiderült, hogy folyton, mindenért és mindenkit kigúnyol. – Ezt Kronau mondja, aki szemlátomást visszanyerte az önbizalmát.

Gustl beoson hozzám az öltözőbe.

– Fogadjunk, hogy tudom, mi a helyzet – suttozja.

– Na, mi? – súgom vissza.

– Biztos szemet vetett rá a császár.

– Mi? Gabillonra? De hát házas! – felelem fojtott hangon.

Gustl vállat von.

– Ő meg a császár. És úgy hírlík, az ilyesmi nem akadály.

Ebben igaza van. Elvégre ő a császár. Különbén is férfi, rájuk pedig másfajta törvények vonatkoznak. Ki tudná nálam jobban? Apám fodrászszalonjában a házas férfiak a legrosszabbak. Hátat sem fordíthatok anélkül, hogy ne nyúlna rögtön a fenekem után egy jegygyűrűs kéz. Bár a nőtlen férfiak is felfalnak a szemükkel, de legalább a kezükre vigyáznak.

A színházban ugyanez a helyzet. Minél szigorúbb otthon a sárkány, annál lazábbak itt az erkölcsök. Gustl és én mindig figyelünk rá, hogy ne maradjunk egyedül egyik helyiségben sem, mert annak undorító vége lehet.

Mégsem bírom elképzelni, hogy a császár kedvét lelje az undok Zerline Gabillonban.

Szerencsére ezt nem mondom ki hangosan, mert egy csattanástól Gustl és én is összerezzenünk, és ahogy megfordulunk, Gabillont pillantjuk meg, aki miután belép, bevágja az ajtót.

– Te! – fújtatja, és az ujjával rám mutat. – Neked kell a gróf elé menned. Méghez a most azonnal!

– Nekem? – kérdezem zavartan. A kamarás nyilván azt sem tudja, hogy a világon vagyok.

– Süket vagy? – Gabillon suhogó szoknyával vonul el mellettem, és leül a fodrászszékbe.

– De hát... – dadogom. – Miért? Nem is csináltam semmit. A díva a tükörben szemléli magát.

– Gyerünk, Gustl! A púdert! Csak néhány percünk maradt. – Rám többé ügyet sem vet.

– Indulj már! – morogja felém Gustl. – Biztos nem lesz olyan vészes. – A tekintetén azonban látom, hogy maga sem hiszi. Ilyesmi a magunkfajtaival még sosem esett meg. Valami katasztrófa történhetett.

Remegő ujjakkal kötöm ki a kötényt, Gustlnek nyújtom, és kilépek az öltözőből.

A folyosó időközben újra teljesen kiürült. Még a libériás inasokból sem látszik egyetlen aranygomb sem.

– Franziska Angerer? – kérdezi egy férfihang. Most látom csak meg a folyosó végi ajtófülkében álló, sötét alakot.

– Én vagyok. – Gyorsan vágok egy pukedlit, mert a közeledő férfi fekete frakkját pazar aranyhímzés díszíti.

Csak nem Lanckoroński gróf szállt alá személyesen a termeinkbe? Nem tudom meg, mert az előkelő úr nem tartja szükségesnek, hogy bemutatkozzon.

– Kérem, jöjjön velem! – Sarkon fordul, és előremegy.

A testes férfi széles hátára, húsos nyakhurkáira meredek. Bicegő járásával meglepően gyorsan halad, én pedig természetesen követem.

Hirtelen sisteregve vág belém a gondolat: valaki megláthatott a fülkémben?

Ó, legszívesebben felpofoznám magam a vakmerőségemért! Tréfából még arra is gondoltam, hogy akár merénylőnek is nézhetnének. És ha tényleg? Az uralkodócsaládnak bizonyára nem volna ínyére az ilyen gyanú. Elvégre a császár néhány éve valóban kis híján áldozatul esett egy támadásnak. Akkor lefejezték a merénylőt.

Elakad a lélegzetem, azonban egy kicsit meg is nyugszom. Nem, kivégezni csak nem fognak, hiszen nem csináltam semmit. De talán bezárnak – vagy legalábbis véglegesen elbocsátanak. Hogyan bizonyíthatnám, hogy semmi rosszat nem forgattam a fejemben?

A színpad mögött haladunk, meredek lépcsőkön kaptatunk fel, végül a színház egy olyan részére érünk, amely teljesen üres. Lépteink visszhangoznak a parkettán, gyomromban pedig egyre erősebb a kellemetlen érzés.

– Elnézését kérem – mondom szégyenlősen. – Nagyon szeretném tudni, hová megyünk.

A férfi hörögve köhög.

– Nem mondták? – krákogja, amikor újra kap levegőt.

– Semmit sem tudok – felelem. – De higgye el, semmi rosszat nem akartam, amikor... – Nem, inkább nem mondom ki, hátha tévedek, és nem is tud semmit a rejtekhelyemről.

A férfi ugató hangot hallat, és nem tudom eldönteni, hogy köhög vagy nevet.

– Hogy hová megyünk? – Erőlködve veszi a levegőt, aztán kipréseli magából: – A császárnéhoz.

Persze gúnyolódik. Nyilván nem Erzsébet császárnéhoz megyünk, hiszen ő a páholyában van. Mi pedig épp a magas, kétszárnyas ajtó felé tartunk, amely a színházból a Hofburg szívébe vezet.

Párszor megálltam a fehér-arany szárnyas ajtó előtt, amikor a színház délutáni álmát aludta, és elképzeltem, mi lehet mögötte. Szikrázó parkettet, keleti szőnyeget, ragyogó kristálytükröket, finom anyagokat és csillogó fényeket képzeltem el. Egyszer odáig merészkedtem, hogy lenyomtam a kilincset, az ajtó azonban zárva volt. Szerencsére! El sem szabad gondolni, mi történt volna, ha betolakodom a császári hajlékba. Bizonyára elment az eszem, amikor a kilincshez értem.

Sok régi történet szól a mesebeli kastélyok bezárt szobáiról, ha pedig azokat valaki kinyitja, abból soha semmi jó nem származik. Nekem sem kellene soha átlépnem az átjáró küszöbét. A másik oldalon bizonyára rendőrök várnak, hogy engem letartóztassanak.

A hurkás nyakú megáll. Halkan kopog a lakkozott fán, három gyors, két lassú...

A szívem vadul kalapál, visszatartom a levegőt, és izzadságot érzek a homlokomon.

Aztán mintegy varázsütésre kitárulnak az arany-fehér ajtók.